

megállapítani, hogy mit értek el a könyvtári és információs szolgáltatások valamennyi szektorban, köztük a felsőoktatásban, az alsóbb iskolákban, a börtönökben és a munkahelyi könyvtárakban. Mostanáig a Resource felmérései elsősorban a köz-könyvtárakra irányultak.

Az új konzultációs folyamat elnevezése: *Szélesebb körű információs és könyvtári problémák*. Célja: megfogalmazni a könyvtári és információs szolgáltatók fő gondjait, és segíteni őket abban, hogy ezek ismertté váljanak a megfelelő kormányintézmények számára is. A konzultatív felmérés eredményeit 2003 tavaszán fogják közzéadni.

/Information World Review, 184. sz. 2002. október, p. 6./

A British Library mégis folytatja a szabadalomszolgáltatást

A TMT 2002/12. számának 503. oldalán közöltünk egy hírt „A British Library felhagy a szabadalmi másolatok szolgáltatásával” címmel, hivatkozva az *Information World Review* 2002. július/augusztusi számában megjelent közleményre. A BL szabadalmi információs szolgáltatásának vezetője, David Newton most cáfolta ezt a hírt, mondván, az IRW idézett híre „nem teljes képet” adott a BL szabadalmi szolgáltatásairól.

A BL a világ legnagyobb szabadalmi állományával rendelkezik, papír- és elektronikus formátumban. Továbbra is folytatja az ilyen szakirodalom gyűjtését, és a szabadalmi dokumentumokat hozzáférhetővé teszi bárki számára a könyvtáron belül és/vagy távoli eléréssel. A BL 2002-ben megnyitotta „szabadalmi klinikáját”, amely megtanítja a használókat a szabadalmak kutatására a könyvtárban és a weben. A távoli használóknak a Patents Online szabadalomkereső szolgáltatást és ingyenes telefonos tudakozó szolgáltatásukat ajánlják.

A BL webhelye: www.bl.uk/patents, szabadalmi és szellemi tulajdonnal kapcsolatos források csatlakozópontjainak százait, a szabadalmi információk használatára vonatkozó segítséget és saját szolgáltatásuk részleteit kínálja.

Az IWR közleménye megemlíti a Patent Express szolgáltatás megszüntetését. Az 1980-as és 1990-es években ennek a szolgáltatásnak vezető szerepe volt a világban, de az utóbbi években a szaba-

dalmak könnyen hozzáférhetővé váltak elektronikus formában egyéb forrásokból, s emiatt a Patent Express használata csökkent, nem volt érdemes továbbra is fenntartani. Ezért a BL vezetősége a fent vázolt szabadalmi szolgáltatások fenntartására való koncentrálás mellett döntött.

/Information World Review, 184. sz. 2002. október, p. 10./

A Holland Nemzeti Könyvtár és az Elsevier megállapodása

Hollandia Nemzeti Könyvtára, a *Koninklijke Bibliotheek (KB)* és az *Elsevier Science* vállalat megállapodtak abban, hogy a KB lesz az Elsevier Science-folyóiratok első hivatalos digitális archívuma. Az egyezség értelmében a KB megkapja az Elsevier webplatformján, a Science Directben hozzáférhető mintegy 1500 folyóirat digitális másolatait, ami magában foglalja az Elsevier Science által kiadott valamennyi tudományos, orvosi és műszaki folyóirat archív számait. Az újonnan belépő folyóiratok archív számainak átadása is szerepel a megállapodásban. Ezenkívül az Elsevier elkezdte a folyóiratok visszamenőleges számainak digitalizálását, egészen az 1. kötetek 1. számaig. Becslés szerint amikor az összes visszamenőleges állomány digitalizálása befejeződik a következő két évben, a teljes adatmennyiség meghaladja a 7 TB-ot.

A KB lehetővé teszi a folyóiratok hozzáférését valamennyi könyvtárlátogatónak, akinek engedélye van a teljes állományok használatára. A KB akkor is megnyitja az archívumot – akár a könyvtárba betérő olvasóinak, akár távoli használatra –, ha az Elsevier vagy egy utódja megszünteti ezeknek a folyóiratoknak az elérését kereskedelmi forgalomban. A KB 1994-ben határozta el elektronikus állományok használatát hagyományos állományai mellett, és azóta a hosszú távú digitális archívumok kutatása és fejlesztése a KB prioritásai közé tartozik, amit a Holland Oktatási Minisztérium finanszíroz.

/Advanced Technology Libraries, 31. köt. 10. sz. 2002. p. 1., 10–11./

Európai könyvtári együttműködés könyvtári anyagok megóvásáért

A Leidenben (Hollandia) működő európai könyvtári együttműködés három tagja, a KB (Koninklijke

Bibliothek = Királyi Könyvtár), az OCLC és az OCLC PICA bejelentették, hogy együttesen dolgoznak a könyvtári dokumentumok megővésére, digitalizálására és retrospektív konverziójára irányuló módszerek fejlesztésén, ami növeli az értékes európai könyvtári anyagokhoz való hozzáférés lehetőségét. Az OCLC és a KB alvállalkozója évszázados európai állományok megmentésén és digitalizálásán fáradozik, ehhez digitalizálási és mikrofilmezési technológiákat hasznosít. Egy másik megállapodásban az OCLC és OCLC PICA a KB-vel együtt állományaik 400 000 rekordját alakítja át géppel olvasható formátummá egy hároméves projekt során. Ezeket a rekordokat majd online is el lehet érni.

/Advanced Technology Libraries, 31. köt. 10. sz. 2002. p. 11./

Digitális Megővási Koalíció (DPC)

A Digitális Dokumentummegővási Koalíció (*Digital Preservation Coalition* = DPC) webhelyet létesített, amely a DPC kutatásainak, írásainak és azok terjesztésének internetes platformja, valamint elérhetővé teszi kézikönyveknek, A digitális anyagok megővá kezelése – Kézikönyv címen megjelent online változatát. Mivel a digitális információ egyre növekvő jelentőségű kultúránkban, a DPC webhelyének tudásbázisa és gazdaságossága új erőforrás mindazoknak, akik digitális anyagok előállításával és kezelésével foglalkoznak.

A DPC-t hivatalosan a brit alsóház hozta létre 2002 februárjában, több brit intézmény és kormány szerv koalíciójaként, hogy biztosítsa az Egyesült Királyság digitális erőforrásainak szakszerű megővását, továbbá együttműködjön nemzetközi szervezetekkel abban, hogy a globális digitális memóriát el lehessen érni, és a tudásbázis ne vesszen el. A webhely elindítása és a fenti kézikönyv online változatának rendelkezésre bocsátása jelzi a DPC fejlődésének következő fázisát, a dokumentumok megővására vonatkozó információk terjesztését és megosztását másokkal.

További információ: www.dpconline.org

/Library Hi Tech News, 19. köt. 8. sz. 2002. p. 47–48./

Az internet archiválása

A Svéd Királyi Könyvtár kapta meg a svédországi internethelyeken megjelenő valamennyi anyag

beszerzésének, megővásának és hozzáférhetővé tételének jogát. Miután a svéd oktatási miniszter támogatásáról biztosította a Királyi Könyvtárat, rendeletet bocsátottak ki, amely felhatalmazza a könyvtárat a svéd webhelyek anyagának összegyűjtésére, és lehetővé teszi ezekhez a nyilvános hozzáférést a könyvtár területén belül. Ez azt jelenti, hogy az internetes anyagok szerzői joga nem akadályozhatja meg a könyvtárat a weben közzétett anyagok archiválásában és nyilvános elérésének biztosításában.

/Library Hi Tech News, 19. köt. 8. sz. 2002. p. 37./

A legtöbb webkeresés sikertelen

Az Infonic és az Albert szoftverháznak a globális webhelyek keresésére és annak hasznosságára (a továbbiakban *keresés–használatosság*) irányuló felmérése szerint, a webhelyek saját keresőgéppel végzett kereséseinek csaknem háromnegyed része sikertelen. A tanulmány sikertelen keresésnek azt minősítette, ahol egy keresés első tíz találatából egy sem volt releváns. Ehhez feltételezték, hogy a legtöbb kereső személy nem nézi meg az első tíz találat után következőket.

A tesztelési kritériumok szerint az Egyesült Királyság webhelyei voltak a legrosszabbak, de a felmért 100 webhely többsége is sikertelenül vizsgázott mind a releváns keresési eredmények, mind a megjelenítés minősége és formátuma tekintetében. Az USA webhelyei alig mutattak jobb eredményeket a többinél. A beszámoló jelentés szerint a webhelyek gyenge keresési segédletei a használókat arra kényszerítik, hogy kevésbé intuitív és kevésbé pontos módon lépjenek interaktív kapcsolatba a webhelyekkel, ami éppenséggel a keresés célja ellen hat.

A legnagyobb keresés–használatossági mutatót egy svájci közszolgálati webhely esetében találták, 80%-os értékkel. Egy német e-kereskedelmi webhely „osztályzata” mindössze 3%.

A különböző szektorok a keresés–használatossági mutatók eltérő eredményeit produkálták az alacsony keresés–használatossági osztályzatokon belül is. Kétszer annyi vállalati webhely végezte a tesztet 35%-os eredménnyel, mint a leggyengébb minősítésű e-kereskedelmi webhelyek (15%-os mutató). Ez az eredmény arra utal, hogy az e-kereskedelmi helyek alacsony keresés–használatossági mutatója a bevétel csökkenésével jár, mert